

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра хірургії та акушерства

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АКУШЕРСТВО, ГІНЕКОЛОГІЯ
ТА БІОТЕХНОЛОГІЯ ВІДТВОРЕННЯ ТВАРИН**

освітньо-професійна програма Ветеринарна медицина
спеціальність 211 Ветеринарна медицина
галузь знань 21 Ветеринарна медицина
освітній ступінь магістр

Розробник (ки): Тетяна ПАНАСОВА, доцент кафедри хірургії та акушерства,
канд. вет. наук, доцент
Гарант: Борис КИРИЧКО, завідувач кафедри хірургії та акушерства, доктор
вет. наук, професор

Полтава
2021 р.

Форма опису навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин
Назва структурного підрозділу	Кафедра хірургії та акушерства
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> ПАНАСОВА Тетяна, канд. вет. наук, доцент <i>Контакти:</i> ауд. 2х. (Акушерство) <i>e-mail:</i> tetiana.panasova@pdaa.edu.ua <i>URL:</i> https://www.pdaa.edu.ua/people/panasova-tetyana-georgiyivna
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Спеціальність	211 Ветеринарна медицина
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Базові знання з дисциплін: «Анатомія свійських тварин», «Фізіологія тварин», «Патологічна фізіологія», «Клінічна діагностика», «Фармакологія», «Оперативна хірургія, топографічна анатомія та анестезіологія».

Заплановані результати навчання

Мета навчальної дисципліни «Акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин»: оволодіти методами діагностики вагітності і неплідності, діагностики і терапії акушерських та гінекологічних захворювань, теоретичними і практичними знаннями з біотехнології відтворення тварин.

Основні завдання навчальної дисципліни: засвоєння здобувачами вищої освіти морфологічних та фізіологічних основ відтворення тварин, особливостей фізіологічного перебігу та патології вагітності, родів і післяродового періоду; методів акушерського дослідження тварин і критерії правильності постановки діагнозу щодо їх хвороби, основних правил допомоги тварині при фізіологічних і патологічних родах; фізіології і патології молочної залози, проблеми маститу, захворювань новонароджених; особливості гінекологічного дослідження тварин і критерії правильності постановки діагнозу на неплідність тварин.

Компетентності:

Загальні:

3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
4. Знання та розуміння предметної області та професії;
8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

Фахові:

2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності.

3. Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності.

9. Здатність проводити акушерсько-гінекологічні та хірургічні заходи і операції.

Програмні результати навчання:

1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.

4. Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.

7. Збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин.

9. Пояснювати сутність та динаміку розвитку фізіологічних процесів, які виникають в організмі тварин під впливом факторів зовнішнього середовища, дії інфекційних агентів, хірургічних та акушерсько-гінекологічних втручань.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Морфологія і фізіологія статевого апарату самок і самців

Тема розкриває питання: Статева і фізіологічна зрілість. Статевий цикл самок. Овогенез і фолікулогенез. Нейрогуморальна регуляція статевого циклу. Морфологія і фізіологія статевого апарату самців.

Тема 2. Біотехнологія відтворення тварин.

Тема розкриває питання: Фізіологічні основи і техніка отримання сперми від плідників. Сперма, її склад і фізико-хімічні властивості. Оцінювання якості та розрідження сперми. Способи зберігання та транспортування сперми. Фізіологія осіменіння самок. Технологія штучного осіменіння самок. Трансплантація ембріонів у тварин.

Тема 3. Фізіологія і діагностика вагітності:

Тема розкриває питання: Сутність і механізм процесу запліднення. Фактори, що сприяють заплідненню. Сутність і класифікація вагітності. Стадії розвитку ембріона і плода. Плідні оболонки і плацента. Зміни в організмі вагітних самок. Діагностика вагітності.

Тема 4. Патології вагітності.

Тема розкриває питання: Діагностика, терапія і профілактика набряку вагітних, залежування вагітних, маткової кровотечі, маткових гриж та випадіння матки, позаматкової вагітності, додаткової вагітності, передчасних переймів і потуг, внутрішньоутробної інфекції. Аборти: класифікація, ідіопатичні незаразні аборти, симптоматичні незаразні аборти, допомога тваринам при абортах, заходи профілактики абортів.

Тема 5. Фізіологія і патологія родів:

Тема розкриває питання: Нейрогуморальна теорія родів та інші теорії, передвісники родів, родові шляхи, плід як об'єкт родів, стадії та біомеханізм родів, видові особливості родів. Сутність і причини патологічних родів. Порушення динаміки родів, порушення взаємовідносин між плодом і родовими шляхами, затримка посліду. Ускладнення родів.

Тема 6. Оперативне акушерство.

Тема розкриває питання: Розроджувальні операції: розтин промежини, розтин шийки матки, фетотомія, кесарів розтин, екстирпація вагітної матки.

Тема 7. Фізіологія і патологія післяродового періоду.

Тема розкриває питання: Інволюція статевих органів, лохії, видові особливості. Післяродові парез, невроз, еклампсія, субінволюція матки, сапремія. Післяродові септичні захворювання, гострі післяродові метрити.

Тема 8. Хвороби новонароджених.

Тема розкриває питання: Головні критерії життєздатності новонароджених телят, ягнят, поросят. Методи діагностики та лікування хвороб новонароджених. Асфіксія, її клінічні форми. Затримання меконію. Кровотеча із судин пупка. Запалення пупка. Нориця урахуса.

Тема 9. Фізіологія і патологія молочної залози.

Тема розкриває питання: Будова, кровопостачання та іннервація вимені корови, лактація. Функціональні розлади вимені, хвороби шкіри, хвороби сосків, набряк, травми, кісти, новоутворення.

Тема 10. Мастити. Терапія і профілактика хвороб молочної залози

Тема розкриває питання: Розповсюдження та економічні збитки. Етіологія і патогенез. Класифікація маститів. Диференційна діагностика клінічно вираженого маститу. Серозний, катаральний, фібринозний, гнійний, геморагічний мастит. Субклінічний мастит. Терапія і профілактика хвороб молочної залози: методи лікування (фізичні, етіологічні, патогенетичні). Специфічні заходи профілактики.

Тема 11. Ветеринарна гінекологія.

Тема розкриває питання: Неплідність і яловість сільськогосподарських тварин. Економічні збитки від неплідності. Класифікація неплідності.

Тема 12. Симптоматична неплідність: патології яєчників.

Тема розкриває питання: Діагностика, лікування і профілактика запалень та дисфункцій яєчників у корів. Оофорит та периоофорит. Гіпофункція, персистентне жовте тіло, кісти яєчників. Атрофія та склероз яєчників.

Тема 13. Симптоматична неплідність: патології яйцепроводів, матки, та інших органів статевої системи.

Тема розкриває питання: Діагностика, лікування і профілактика гінекологічних патологій: вульвіти, вестибуловагініти, цервіцитів, хронічний ендометрит, запалення яйцепроводів. Гінекологічна диспансеризація. Заходи профілактики неплідності.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин – 180 год.

Кількість кредитів – 6.

Форма семестрового контролю: залік, екзамен.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни у 5 семестрі

Назва теми	Види навчальної роботи студентів			Разом по темі
	Виконання лабораторної роботи	Виконання самостійної роботи	Виконання контр. роботи	
Тема 1. Морфологія і фізіологія статевого апарату самок	4	2	19	6
Тема 2. Біотехнологія відтворення тварин.	6	4		29
Тема 3. Фізіологія і діагностика вагітності	2	2		4
Тема 4. Патологія вагітності	2	2		21
Тема 5. Фізіологія і патологія родів	8	4		12
Тема 6. Оперативне акушерство	6	2		28
Разом	28	16	56	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни у 6 семестрі

Назва теми	Види навчальної роботи студентів			Разом по темі
	Виконання лабораторної роботи	Виконання самостійної роботи	Виконання контр. роботи	
Тема 7. Фізіологія патологія післяродового періоду	6	3	13	9
Тема 8. Хвороби новонароджених	2	1		16
Тема 9. Фізіологія і патології молочної залози	4	2	14	6
Тема 10. Мастити. Терапія і профілактика хвороб молочної залози	4	2		20
Тема 11. Ветеринарна гінекологія	2	1		3
Тема 12. Симптоматична неплідність: патології яєчників	4	2	14	6
Тема 13. Симптоматична неплідність: патології яйцепроводів, матки, та інших органів статеві системи.	4	2		20
Іспит	20			
Разом	100			

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного та підсумкового контролю успішності здобувачів вищої освіти

Форми оцінювання	Здатність здобувача
5 семестр (залік)	
Виконання лабораторної роботи	Нараховується 17 балів, що відповідає достатньому рівню, за умови опанування та узагальнення ЗВО мінімального виконання завдань роботи, що частково забезпечують програмні результати навчання
	Нараховується 28 балів, що відповідає максимуму (ЗВО узагальнив та обґрунтував повний обсяг навичок, опанував завдання лабораторних робіт, які забезпечують передбачені програмні результати навчання).
виконання самостійної роботи	Нараховується 8 балів, що відповідає достатньому рівню, за умови, що ЗВО опанував тему самостійної роботи, які частково забезпечують програмні результати навчання.
	Нараховується 16 балів, що відповідає максимуму (опанував тему самостійної роботи й показав ґрунтовні відповіді, які забезпечують програмні результати навчання).
виконання контрольної роботи	Нараховується 30 балів, що відповідає достатньому рівню, за умови, що ЗВО опанував теоретичний матеріал і відтворив його значну частину за програмними результатами навчання.
	Нараховується 56 балів, що відповідає максимуму (ЗВО узагальнив отримані знання та ґрунтовно засвоїв матеріал за програмними результатами навчання).
6 семестр (екзамен)	
Виконання лабораторної роботи	Нараховується 14 балів, що відповідає достатньому рівню, за умови опанування та узагальнення ЗВО мінімального виконання завдань роботи, що частково забезпечують програмні результати навчання
	Нараховується 26 балів, що відповідає максимуму (ЗВО узагальнив та обґрунтував повний обсяг навичок, опанував завдання лабораторних робіт, які забезпечують передбачені програмні результати навчання).
виконання самостійної роботи	Нараховується 8 балів, що відповідає достатньому рівню, за умови, що ЗВО опанував тему самостійної роботи, які частково забезпечують програмні результати навчання.
	Нараховується 13 балів, що відповідає максимуму (опанував тему самостійної роботи й показав ґрунтовні відповіді, які забезпечують програмні результати навчання).
виконання контрольної роботи	Нараховується 25 балів, що відповідає достатньому рівню, за умови, що ЗВО опанував теоретичний матеріал і відтворив його значну частину за програмними результатами навчання.
	Нараховується 41 балів, що відповідає максимуму (ЗВО узагальнив отримані знання та ґрунтовно засвоїв матеріал за програмними результатами навчання).
екзамен	ЗВО отримує 12 балів, що відповідає достатньому рівню, за умови, якщо він узагальнив отримані знання та частково опанував програмні результати навчання.

	ЗВО отримує 20 балів, що відповідає максимуму, за умови, якщо він опанував курс дисципліни за програмними результатами навчання у повному обсязі.
--	---

12. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Яблонський В.А., Хомин С.П. Калиновський Г.М., Харута Г.Г., Харенко М.І., Завірюха В.І., Любецький В.Й. Ветеринарне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології. 3 вид. перероб. і допов. Вінниця: Нова книга, 2011. 600с.

2. Яблонський В.А., Хомин С.П. Калиновський Г.М., Харута Г.Г., Харенко М.І., Завірюха В.І., Любецький В.Й. Ветеринарне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології. Вінниця: Нова книга, 2006. 592с.

3. Студенцов А.П., Шипилов В.С., Субботина Л.Г., Преображенский О.Н. Ветеринарное акушерство и гинекология. М.: Агропромиздат, 1986. 480 с.

4. Акатов В.А., Кононов Г.А., Поспелов А.И., Смирнов И.В. Ветеринарное акушерство и гинекология. Ленинград: Колос, 1977. 656 с.

5. Гришко Д.С. Лекції з ветеринарного акушерства: Навчальний посібник. Харків: Прапор, 2003. 400с.

6. Родин И.И., Тарасов В.Р., Якимчук И.Л. Практикум по акушерству, гинекологии и искусственному осеменению сельскохозяйственных животных. М.: Колос, 1979. 280с.

7. Яблонський В.А. Практичне акушерство, гінекологія та штучне осіменіння сільськогосподарських тварин. К.: Урожай, 1995. – 288 с.

Допоміжні

1. Журавель М.П., Давиденко В.М. Технологія відтворення сільськогосподарських тварин. Київ.: Видавничий дім „Слово”; 2005. 336с.

2. Яблонський В.А. Біотехнологія відтворення тварин. К.: Арістей, 2004. 296 с.

3. Квасницький А.В. Искусственное осеменение свиней. К.: Урожай, 1983. 188 с.

4. Квасницький А.В. и др. Трансплантация эмбрионов и генетическая инженерия в животноводстве. К., Урожай, 1988.

5. Панасова Т.Г., Плугатирьов В.П., Довгопол В.Ф. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів факультету ветеринарної медицини по темі: «Фізіологія і патологія родів у кіз». Полтава: Редакційно-видавничій відділ ПДАА, 2005. 30 с

6. Плугатирьов В.П., Довгопол В.Ф., Панасова Т.Г. Патогенетична терапія акушерсько-гінекологічних захворювань. Методичні рекомендації для студентів факультету ветеринарної медицини, слухачів факультету післядипломної освіти і практичних лікарів ветеринарної медицини. Полтава: Редакційно-видавничій відділ ПДАА, 2010. 42 с.

7. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів з дисциплін «Технологія відтворення тварин» та «Ветеринарне акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин з основами андрології». Полтава: Редакційно-видавничий відділ ПДАА, 2006. 62 с.

8. Фізіологія і патологія статевої системи сук. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів факультету ветеринарної медицини. Полтава – Редакційно-видавничий відділ ПДАА, 2007. – 52 с.

9. Плугатирьов В.П., Довгопол В.Ф., Панасова Т.Г. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів факультетів ветеринарної медицини та ТВ і ППТ по засвоєнню термінів з ветеринарного акушерства і біотехнології відтворення тварин. Полтава: Редакційно-видавничий відділ ПДАА, 2007. 66 с.

10. Панасова Т.Г., Довгопол В.Ф., Плугатирьов В.П. Лабораторний практикум з акушерства, гінекології та біотехнології розмноження тварин з основами андрології. Розділ: «Біотехнологія відтворення тварин». Полтава: Редакційно-видавничий відділ ПДАА, 2009. 70 с.

11. Панасова Т.Г., Довгопол В.Ф., Плугатирьов В.П. Фізіологія та патологія статевої системи кішок. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів факультету ветеринарної медицини. Полтава: Редакційно-видавничий відділ ПДАА, 2010. 57 с.

12. Плугатирьов В.П., Довгопол В.Ф., Панасова Т.Г., Гришко Д.С. Неплідність корів і телиць (причини, діагностика, лікування і профілактика). Методичні вказівки для самостійної роботи магістрантів спеціальності 8.11010101 «Ветеринарна медицина» з дисципліни «Акушерство, гінекологія, та біотехнологія відтворення тварин». Полтава: Редакційно-видавничий відділ ПДАА, 2014. 42 с.

13. Панасова Т.Г. Природне та штучне осіменіння сук. Методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів вищої освіти ступеня «Бакалавр» спеціальності 6.110101 «Ветеринарна медицина» з дисципліни «Біотехнологія відтворення тварин з основами андрології». Полтава: Редакційно-видавничий відділ ПДАА, 2016. 32 с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. <http://www.veterynar.com.ua>
2. <http://veterynar.flyboard.ru/forum10.html>
3. <http://nowa.cc/showthread>.
4. <http://student.vetdoctor.ru/ru/index.php?showtopic=7673>
5. <http://www.mon.gov.ua>
6. www.nbu.gov.ua
7. <http://iekvm.kharkov.ua/>
8. <http://vet.in.ua>
9. <http://poltavalab.at.ua>
11. <http://zoovet.kharkov.ua>
10. <http://www.ukragroportal.com/propoz/item>.
11. <http://elibrary.nubip.edu.ua/5350/>
12. <http://chitalky.ru/?p=816>